

WIJKBESCHRIJVING BEDUMERWEGWIJK

Louwrens Hacquebord
Rita Overbeek

INHOUD

1. INLEIDING
2. DE PERIODE TOT 1912
3. DE PERIODE 1912-1940
 - 3.1. Algemeen
 - 3.2. Infrastructuur
 - 3.3. Woningbouw
 - Woningbouwvereniging "Volkshuisvesting"
 - "Maatschappij ter verbetering van
woningtoestanden"
 - Bebouwing van "De Hoogte"
 - 3.4. Voorzieningen
4. ONTWIKKELINGEN NA 1945
5. GEBIEDEN MET BIJZONDERE (STEDEBOUWKUNDIGE)
WAARDEN

LITERATUUR

1. INLEIDING

De Bedumerwegwijk is een woonwijk in het noorden van de stad Groningen. De wijk wordt in het zuidwesten begrensd door de Noorderstationsstraat, in het westen door de spoorlijn Groningen-Delfzijl, in het noorden door het Van Starckenborghkanaal en in het oosten door de Bedumerweg. Tot 1953 liep op de plaats van de huidige Bedumerweg het Boterdiep, de vaarweg van Groningen naar het noorden van de provincie. De spoorlijn naar Delfzijl werd in 1884 aangelegd. Het Van Starckenborghkanaal werd in 1938 voltooid.

Tot de eeuwwisseling bestond het gebied voornamelijk uit weiland. Langs de Noorderstationsstraat en het Boterdiep stonden enkele verspreide boerderijen en arbeiderswoningen.

De eerste planmatige bebouwing in de wijk vond plaats langs de (oostkant van de) Bedumerstraat (1912) en de Bedumerweg (1915). Van 1917 tot 1921 werd verder naar het noorden het tuindorp "de Hoogte" gebouwd. Voor de Tweede Wereldoorlog werd tenslotte nog de westkant van de Bedumerstraat bebouwd (1918) en vond een uitbreiding van "de Hoogte" in westelijke richting plaats (1931).

In 1940 was ongeveer de helft van het gebied tussen het Boterdiep en de spoorlijn bebouwd. De rest bestond uit weiland en speel- en sportterreinen. In de wijk woonden voornamelijk de wat beter gesitueerde arbeiders.

Na de Tweede Wereldoorlog werd het Boterdiep gedempt (1953) en vond ook in de rest van het gebied woningbouw plaats. Ten noorden van "de Hoogte" werd een nieuw sportterrein aangelegd. Het gebied tussen de huidige ringweg en het Van Starckenborghkanaal werd bestemd als industrieterrein.

De Bedumerwegwijk ligt vrij geïsoleerd als gevolg van de barrière-werking van de spoorlijn, de ringweg en (in mindere mate) de Bedumerweg.

In het oosten grenst de wijk aan de Indische Buurt, die gedeeltelijk in dezelfde periode tot stand kwam. Voor dit gebied wordt verwezen naar de wijkbeschrijving van de Korrewegwijk.

In het zuidwesten grenst de wijk aan de Noorderplantsoenbuurt. De ontwikkeling langs de grens met deze wijk (de Noorderstationsstraat) is in zijn geheel opgenomen in de beschrijving van de Noorderplantsoenbuurt.

Ten westen van de spoorlijn tenslotte verzezen vanaf 1962 in snel tempo achtereenvolgens de wijken Selwerd, de Paddepoel en Vinkhuizen.

2. DE PERIODE TOT 1912

Voordat het gebied ten westen van het Boterdiep bebouwd werd, was de grond hoofdzakelijk in gebruik als weiland. De zware (knip)klei was ongeschikt voor het bedrijven van akkerbouw. De verkaveling was blokgewijs. In de middeleeuwen bevond zich op de plek waar later "de Hoogte" werd gebouwd een versterkt stenen huis, het Cortinghuis.

Het gedeelte van het Boterdiep langs de Bedumerweg bestond in ieder geval al sinds 1616. Dit deel heette oorspronkelijk Kleisloot en was gegraven als verbinding tussen het reeds bestaande Selwerderdiepje en het oorspronkelijke Boterdiep, dat vanaf de verder naar het noorden gelegen Zuidwending richting Bedum liep. Verder slingerde zich ook de Hunze door het gebied. Het genoemde Selwerderdiepje mondde hierin uit.

Langs de Kleisloot (Boterdiep) werd een kleiweg aangelegd, die tegen het eind van de negentiende eeuw met grind verhard werd. Aan het begin van deze weg vond in dezelfde periode particuliere woningbouw plaats. Deze woningen werden vooral door werklieden bewoond.

De huidige Noorderstationsstraat was voor de slechting van de wallen een zandweg met aan weerszijden enige kleine boerderijen. In 1884 werd aan deze weg, met de aanleg van de spoorlijn naar Delfzijl, het Noorderstation ("de Halte") gebouwd.

In dat zelfde jaar werd de weg, die tot dat moment Verlengde Nieuwe Ebbingestraat heette, verhard. Hierbij werd een strook van vier meter gereserveerd ten behoeve van de paardentram. Eind 1885 werd het bestaande tramspoor (dat liep van het hoofdstation naar de Ebbingepoort) doorgetrokken naar het Noorderstation.

De ontwikkeling van de bebouwing langs beide zijden van de Noorderstationsstraat had sterk te maken met de aanwezigheid van het Noorderstation. Omdat het zwaartepunt van deze stations-as-ontwikkeling aan de zuidwestzijde van de Noorderstationsstraat lag, is deze in zijn geheel opgenomen in de wijkbeschrijving van de Noorderplantsoenbuurt.

3. DE PERIODE 1912-1940

3.1. Algemeen

Blijkens het algemene uitbreidingsplan voor Groningen van de Directeur Gemeentewerken J.A. Mulock Houwer (1906; zie de algemene stadsbeschrijving) was het de bedoeling om in het noorden van de stad met name arbeiderswoningen te bouwen. Aanvankelijk kwam hier weinig van, daar het gemeentebestuur zich nauwelijks inspande voor verbetering van de woontoestanden. Pas in 1914 werd de koers gewijzigd.

Tussen 1910 en 1940 werden in het gebied tussen de Noorderstationsstraat, de spoorlijn en het Boterdiep ongeveer 900 arbeiderswoningen gebouwd, gedeeltelijk volgens het oorspronkelijke plan van Mulock Houwer, gedeeltelijk volgens een herziene versie daarvan. Hierdoor ontstond de eerste echte arbeiderswijk in Groningen sinds de inwerkingtreding van de Woningwet.

3.2. Infrastructuur

De belangrijkste infrastructuur was reeds in de voorafgaande periode tot stand gekomen. Na de Eerste Wereldoorlog kreeg de Bedumerweg een verharding van asfalt. Het Boterdiep vormde een belangrijke verbinding met het noorden van de provincie. De Hunze en het Selwerderdiepje waren in de loop der eeuwen grotendeels dichtgeslibd en dienden nog slechts als afwateringssloot.

In 1929 werd in opdracht van Provinciale Waterstaat begonnen met de aanleg van het Van Starckenborghkanaal. In 1938 was dit geheel voltooid.

Nieuwe straten werden aangelegd als onderdeel van enkele woningbouwplannen, die in het navolgende aan de orde komen.

3.3. Woningbouw

Woningbouwvereniging "Volkshuisvesting"

Al in 1904 diende een groep notabelen, waaronder de industrieel J.E. Scholten, bij het gemeentebestuur een verzoek in tot het bouwen van een complex arbeiderswoningen op een terrein 'achter den weg naar Bedum', dat eigendom was van diezelfde Scholten. De woningen waren bestemd voor mensen die door onbewoonbaarverklaring uit hun huizen waren gezet, veelal de allerarmsten.

Door bezwaren van de woningverhuurdersvereniging "Door Eendracht Sterk", die bang was voor een verlaging van de huurprijzen, bleef het plan twee jaar lang in de la

liggen. Na een dreigement dat Scholten het terrein niet zou verkopen indien er op korte termijn niets zou gebeuren, kwam er enig schot in de zaak.

In 1907 zegde de gemeenteraad haar steun toe aan een voor de uitvoering van het plan op te richten vennootschap. Een jaar later werd de "N.V. Woningbouwvereniging Volkshuisvesting" daadwerkelijk opgericht.

Van het voornemen om voor de allerarmsten te bouwen kwam weinig terecht. Na een uitgebreide discussie werd besloten de huurprijs vast te stellen op *f* 1,90 per week in plaats van de beoogde *f* 1,50. Hierdoor werden de iets beter gesitueerde arbeiders aangetrokken, die een redelijk bewoonbare woning achterlieten waarin dan weer de allerarmsten gehuisvest konden worden.

In 1909 werd uiteindelijk begonnen met de bouw van 78 arbeiderswoningen naar een ontwerp van de Groninger architect P. van der Wint, de eerste woningwetwoningen in Groningen. De corporatie diende zelf te zorgen voor het bouwrijp maken van de grond en de aanleg van een straat, de Bedumerstraat. De woningen werden maart 1912, acht jaar na de eerste initiatieven, opgeleverd. In 1983 werd het complex gesloopt en vervangen door nieuwbouw.

Toen het genoemde complex in 1911 zijn voltooiing naderde, werden stappen ondernomen om ook aan de overzijde van de Bedumerstraat woningen te bouwen. De grond hiervoor bleek niet voor een redelijke prijs gekocht te kunnen worden zodat ze onteigend diende te worden. De procedure hiervoor werd begin 1915 afgerond.

Het plan voor de bouw van 64 woningen dat "Volkshuisvesting" vervolgens indiende werd wegens een te klein woonoppervlak afgekeurd. Pas in de loop van 1917 werd (weer door P. van der Windt) een herzien bouwplan ingediend en goedgekeurd. Omdat echter de bouwkosten inmiddels sterk gestegen waren, besloot het bestuur van de vereniging om, in afwachting van gunstiger omstandigheden, eerst slechts de voorbereidende werkzaamheden te verrichten (demping van het Selwerderdiepje, leggen van funderingen en afscheiden van het terrein).

In 1918 werd, in verband met de grote woningnood, toch begonnen met de uitvoering. Ook nu trad (als gevolg van stakingen) weer vertraging op.

Begin 1919 werden de woningen uiteindelijk opgeleverd. Ook bij dit complex werden de woningen toegewezen aan meer bemiddelde huurders dan oorspronkelijk de bedoeling was. Dit had vooral te maken met de, als gevolg van de gestegen bouwkosten, hogere huren. Ook dit complex werd in 1983 gesloopt ten behoeve van nieuwbouw.

"Maatschappij ter verbetering van woningtoestanden"

Op 25 juni 1914 was op initiatief van (alweer) J.E. Scholten de "Maatschappij ter verbetering van woningtoestanden" opgericht. Een groot deel van de meer dan 1000 woningen die deze woningbouwvereniging tien jaar later exploiteerde, werd in de Bedumerwegwijk gebouwd.

Al snel na de oprichting werd bij de gemeenteraad een plan ingediend voor de stichting van 185 arbeiderswoningen, een winkelruimte en een kantoortje met werkplaats. Het complex zou gebouwd worden aan weerszijden van de door te trekken Bedumerstraat en langs de Bedumerweg, op een terrein dat aansloot op het complex van 78 woningen van "Volkshuisvesting" en de bestaande particuliere bouw langs de Bedumerweg. Deze grond was eigendom van de zoon van Scholten, W.A. Scholten.

Het plan van architect P. van der Wint voorzag in verschillende woningtypen om zo veelzijdig mogelijk in de grote woningbehoefte te voorzien. Enkele maanden na de indiening werd reeds goedkeuring verkregen. De gemeente was zelfs bereid om de kosten van straataanleg te dragen. De bouw startte spoedig daarna en eind 1915 konden de woningen al worden betrokken.

Volgens Mulock Houwer kregen de woningen door voor- en terugspringen van de gevels een 'meer rijke groepering dan zulks voor den arbeiderswoningbouw tot dusver hier is gekregen'. Ook de voortuintjes droegen aan deze 'meer rijke groepering' bij. De beroepsstatus van de huurders was wat hoger dan die van het complex van "Volkshuisvesting".

Bebouwing van "de Hoogte"

Bij de raadsbesprekingen van het hierboven besproken plan bleek dat B en W het voornemen hadden om zorg te dragen voor het bebouwen van het aangrenzende terrein "de Hoogte". Het ging hier om een iets hoger gelegen gebied in een bocht van de Hunze-loop waar in de middeleeuwen het Cortinghhuis had gestaan. In het Plan van Uitleg van 1906 was bebouwing van dit gebied nog niet opgenomen omdat het toen nog tot de gemeente Noorddijk behoorde. In 1910 kwam een grenswijziging tot stand en kocht de gemeente het zes en een halve hectare grote terrein aan.

Voordat tot bebouwing kon worden overgegaan, moesten de aangekochte landerijen in het uitbreidingsplan worden opgenomen. Dit betekende wijziging en aanvulling van het oorspronkelijke plan. Het herziene plan werd in september 1915 door de gemeenteraad aangenomen. Het week, naast het opnemen van de bebouwing op "de Hoogte", in drie opzichten af van het plan van 1906.

Ten eerste zou de oorspronkelijk geprojecteerde ringweg in noordelijke richting verlegd worden zodat deze het complex van 185 woningen niet zou doorsnijden. Wat dit betreft liep men echter achter de feiten aan. De bouw van het bedoelde complex was ten tijde van de herziening al zo ver gevorderd dat de in 1906 geplande ringweg duidelijk herkenbaar was in de breedte van de Asingastraat die het complex doorkruiste.

Ten tweede zou ter hoogte van de laatste woning van het complex langs het Boterdiep een kanaal gegraven worden als verbinding tussen Boterdiep en Reitdiep.

Ten derde werd meer ruimte gereserveerd voor de aanleg van pleinen. Mulock Houwer was namelijk van mening dat een vrij ruime bebouwing hoge prioriteit verdiende in verband met het belang van de hygiëne en de bewegingsvrijheid van de jeugd.

In het herziene plan was achter de ringweg en een kanaal de bebouwing van "de Hoogte" geprojecteerd. Dit betekende dat deze nieuwe wijk zeer geïsoleerd zou komen te liggen. Mede hierom is het uiteindelijk, wat de genoemde aspecten betreft, nooit uitgevoerd. In het nog aanwezige speelterrein tussen "de Hoogte" en de Bedumerstraat zijn nog wel de geprojecteerde ringweg en het ontworpen kanaal herkenbaar.

Uit de vele kandidaten voor het bebouwen van "de Hoogte" werd uiteindelijk de "Maatschappij" gekozen, in belangrijke mate door de persoonlijke inbreng van de voorzitter, J.E. Scholten. Die was namelijk eigenaar van de grond achter "de Hoogte" zodat volgens hem de "Maatschappij" de enige vereniging was die die grond zou kunnen kopen als er later uitgebreid diende te worden. Bovendien deed Scholten de belofte dat, als het terrein aan 'zijn' vereniging gegund werd, hij zoveel volkstuinjes aan zou leggen als de behoefte zou vragen.

In 1917 werd bij de gemeenteraad een verzoek ingediend tot toekenning van een voorschot en, als nieuwigheid, een bijdrage ten behoeve van de bouw van 417 arbeiderswoningen en vier winkels en de aanleg van 113 groentetuinjes. Dit werd zonder problemen ingewilligd.

Het plan werd tussen 1917 en 1921 in vijf fasen uitgevoerd. Voor een uitgebreide beschrijving van "de (oude) Hoogte" wordt verwezen naar paragraaf 5.

Na 1921 nam de bouwactiviteit in de Bedumerwegwijk af. Eén van de oorzaken daarvan waren planologische belemmeringen. Als gevolg van een plan voor de uitbreiding van het spoorwegemplacement en het genoemde kanaalplan ging een

plan voor het bebouwen van het terrein achter de Cortinghlaan (1924) voor jaren de kast in. Pas in 1931 werd dit plan alsnog gerealiseerd door de "Maatschappij". Het ging hier om de bouw van 162 woningen en twee winkels. Voor een uitgebreide beschrijving van dit complex (de 'nieuwe' Hoogte) wordt verwezen naar paragraaf 5.

3.4. Voorzieningen

Door "Volkshuisvesting" werden in de periode 1910-1940 geen initiatieven ontplooid op het gebied van de openbare voorzieningen.

Op initiatief van de "Maatschappij" werd in 1917 de "Noorderleeskring" opgericht. Dit was een soort filiaal van de Openbare Leeszaal en was gevestigd in een kantoortje van de "Maatschappij" aan de Asingastraat. Het wijkleeszaaltje was een groot succes en heeft tot na de Tweede Wereldoorlog bestaan.

Mede door de grotere omvang werd bij het tuindorp "de Hoogte" meer aandacht besteed aan het voorzieningennivo dan bij de overige complexen.

De gemeente voorzag in de stichting van een Openbare Lagere School aan de Cortinghlaan.

De "Maatschappij" had in het plan voor "de Hoogte" oorspronkelijk een badhuis voorzien. Dit werd uiteindelijk niet gerealiseerd omdat de gemeente niet bereid bleek de eventuele verliezen hiervan te dragen.

Behalve de reeds genoemde volkstuintjes werd ook een terrein ingericht als speel- en sportveld. Iets later werd aan de Bedumerstraat een voetbalveld met de officiële afmetingen aangelegd.

Een groot deel van het speel- en sportterrein werd in 1931 opgeofferd aan de bouw van de 'nieuwe' Hoogte. Toen de in 1926 opgerichte buurtvereniging bij haar ijveren voor een nieuwe speeltuin bij gemeente en woningbouwvereniging geen gehoor vond, werd in 1931 een zelfstandige Speeltuinvereniging opgericht. Deze legde in 1933 een speeltuin aan met daarbij een clubgebouw.

Al sinds 1921 ijverde de "Maatschappij" voor het opnemen van "de Hoogte" in het gemeentelijk tramlijnnet. B en W wensten hiermee echter te wachten tot ook de terreinen aan de overzijde van het Boterdiep bebouwd zouden zijn. Uiteindelijk kwam echter pas in 1950 een (bus)verbinding met het centrum van de stad tot stand.

De enige voorziening die van aanvang af voor de hele wijk was bestemd, was de politiepost aan de Bedumerweg ter hoogte van de Borgwal. Deze was, samen met vijf andere wijkposten, in 1921 ingericht in het kader van bezuinigingen op de uitgaven voor het politiewezen.

4. ONTWIKKELINGEN NA 1945

Vanaf 1950 werd het resterende gebied tussen de spoorlijn en het Boterdiep langzaam volgebouwd.

Het gebied ten noorden van de Asingastraat werd grotendeels in het begin van de jaren '50 door de "Maatschappij" bebouwd. De volkstuinjes ten zuiden van "de Hoogte" verdwenen daardoor. Vanaf 1952 bouwde "Woningstichting Concordia" aan weerszijden en ten zuiden van de Asingastraat.

De twee complexen van "Volkshuisvesting" aan de Bedumerstraat werden begin jaren '80 gesloopt en vervangen door nieuwbouw.

Het complex van 185 woningen van de "Maatschappij" aan de Bedumerstraat en Bedumerweg werd vanaf 1976 gerenoveerd. De werkzaamheden waren in 1981 voltooid.

Direct na de oorlog waren de woningen van "de Hoogte" al dringend aan onderhoud toe. Het geld hiervoor ontbrak op dat moment echter. Pas in 1956 werd begonnen met grootonderhoud aan 50 woningen. Van 1961 tot 1963 werden de overige woningen van de 'oude' Hoogte opgeknapt.

Na 25 jaar zouden de woningen alsnog gesloopt moeten worden om plaats te maken voor nieuwbouw, zo luidde de mening van het bestuur van de "Maatschappij". In april 1978 werd, na een jarenlange strijd van de bewoners voor behoud van de buurt, echter het besluit genomen om "de Hoogte" te renoveren.

Vanaf 1979 werden ruim 80 woningen gesloopt om plaats te maken voor vervangende nieuwbouw. De overige woningen ondergingen een ingrijpende renovatie, waarbij de karakteristieke roedenverdeling van de ramen is verdwenen. In 1983 was het werk gereed.

Na de renovatie werden nogal wat leegstaande woningen door krakers bezet en stelde het buurtcomité vast dat het aantal 'zwak- en a-socialen' toenam. Gezinnen trokken weg uit de buurt met als gevolg dat de Cortingschool moest fuseren en uiteindelijk eind jaren '70 haar deuren sloot.

Ook de infrastructuur bleef niet ongewijzigd. In 1953 werd het Boterdiep gedempt ten behoeve van het autoverkeer. Later werd ook de Noorderringweg aangelegd en ten noorden daarvan het industrieterrein "de Hoogte". In 1973 tenslotte werd het tracé van de spoorlijn naar Delfzijl opgehoogd en werd het nieuwe Noorderstation gebouwd.

5. GEBIEDEN MET BIJZONDERE (STEDEBOUWKUNDIGE) WAARDEN

"De Hoogte" wordt in zijn geheel aangeduid als gebied met bijzondere (stedebouwkundige) waarden. Dit gebied wordt begrensd door de Borgwal, de Noorderspoorsingel, de Poortstraat en de Bedumerweg.

Hoewel het (grond)plan van "de Hoogte" oorspronkelijk als één geheel is ontworpen, kunnen binnen het gebied twee afzonderlijke deelgebieden worden onderscheiden: de 'oude' Hoogte (ten oosten van de Cortinghlaan) en de 'nieuwe' Hoogte (ten westen van de Cortinghlaan).

De 'oude' Hoogte werd tussen 1917 en 1921 gebouwd. Het grondplan was ontworpen door Mulock Houwer en stond reeds aangegeven op het herziene Plan van Uitbreiding van 1915). Het werd naar aanleiding van kritiek van de Inspecteur Volksgezondheid en de wens tot een betere aansluiting op de bebouwing aan de Bedumerstraat en Bedumerweg zodanig aangepast dat het stratenpatroon meer noord-zuid gericht was. De woningen werden ontworpen door de architecten A.Th. van Elmpt, B. Kazemier en P. van der Windt.

Het plan is geïnspireerd op de tuinstadgedachte. Het complex bestaat uit een vierkant, omsloten door een wand van boven- en benedenwoningen, waarachter het binnenterrein ingesloten wordt met eengezinswoningen. In het midden is een groot plein gesitueerd, dat volgens Mulock Houwer zou herinneren aan het plein van het Cortinghshuis, de burcht die hier in de Middeleeuwen had gestaan. De wijk bood een vriendelijke en vooral groene woonomgeving. In de straten en op het plein werden keurige gazonnetjes en rozenperkjies aangelegd, omzoomd door hegjes en ijzeren hekjes. Bijna alle woningen kregen een achtertuintje. Ten zuiden en westen van de buurt werden bovendien volkstuintjes aangelegd. De volkstuintjes aan de rand zijn inmiddels verdwenen en als gevolg van verloedering en renovatie is de hoeveelheid groen in de buurt ook sterk verminderd. Van een vriendelijke aanblik is dan ook nauwelijks sprake meer.

Langs de randen is de bebouwing overwegend twee bouwlagen hoog. In het centrum is de bebouwing lager. Het rechthoekig opgezette complex is ruimtelijk als één geheel georganiseerd en door middel van poortgebouwen, gesitueerd op de zuid-oosthoek van het complex, gericht op het zuiden.

Deze poortgebouwen bestaan uit een centraal deel met onderdoorgang en daarboven woningen, aan weerszijden geflankeerd door aangebouwde woningen. Dit geheel is

diagonaal ten opzichte van het beschreven stratenpatroon gesitueerd en wordt op haar beurt aan weerszijden geflankeerd door twee enkelvoudige bouwblokken, die ten opzichte van het middendeel weer 45° gedraaid zijn waardoor een voorplein ontstaat. Het enkelvoudige blok aan de oostzijde deed vroeger dienst als politiepost.

Ook het centrale plein wordt aan de noordkant afgesloten door een poort. Deze vormde als het ware de noordelijke toegangspoort tot de stad, althans visueel.

Door de stijgende materiaalkosten werd de bouw wat soberder uitgevoerd dan de bedoeling was. De kwaliteit van de woningen werd negatief beïnvloed door het, als gevolg van de oorlog, ontbreken van enkele bouwmaterialen en de achteraf tegenvallende bodemkwaliteit.

De 'nieuwe' Hoogte werd in de jaren 1931-1932 gebouwd. Hiervoor moesten de volkstuintjes ten westen van de 'oude' Hoogte wijken.

Het door het Bureau voor Gemeentewerken ontworpen grondplan omvatte twee gesloten bouwblokken die ieder een binnenterrein bevatten, bestemd voor gemeenschappelijke tuinen en speelterreinen. De 144 woningwoningen werden in een Nieuw-Zakelijke stijl gebouwd naar ontwerp van het Groninger architectenburo Kazemier & Tonkens. Zowel uit het karakter van de bebouwing als uit de geringe hoeveelheid openbaar groen blijkt dat de ideeën van de tuinstadbeweging bij de ontwerpers inmiddels aan populariteit hadden ingeboet.

De buitenwanden bestaan uit aaneengesloten bebouwing van drie bouwlagen (één beneden- en twee bovenwoningen). Op een viertal punten verspringt de rooilijn aanzienlijk (variërend van één tot zes meter), waardoor het straatbeeld aanzienlijk wordt verlevendigd. Ter plaatse van de verspringingen in de rooilijn zijn de strakke gevelwanden geaccentueerd door de doorlopende vensterstrook op de bovenste verdieping, verlevendigd door uitgemetselde lisenen en uit het vlak gemetselde baksteenkoppen.

De wat smallere Stinsstraat vormt de scheiding tussen de twee bouwblokken en fungeert tevens als verbinding met de 'oude' Hoogte, doordat zij is georiënteerd op de Cortingschool. Op dit punt verbreedt zij zich zodat in het midden van de Cortinghlaan, voor de school, een plein is gevormd. Aan weerszijden hiervan staan eengezinswoningen. Op de hoeken van het plein en de Stinsstraat bevonden zich oorspronkelijk winkeltjes.

Waardering

"De Hoogte" is aangeduid als gebied met bijzondere (stedenbouwkundige) waarden vanwege haar betekenis voor de geschiedenis van de vroeg twintigste-eeuwse volkswoningbouw en stedenbouw als planmatig opgezette woonwijk, alsmede vanwege haar architectuur-historische waarde. De 'oude' Hoogte is bovendien van betekenis vanwege haar opzet volgens de traditie van de tuinstad-beweging.

In het navolgende wordt "de Hoogte" als geheel beoordeeld volgens de criteria van het MIP. Hierbij moet opgemerkt worden dat ten aanzien van het criterium 'gaafheid' de 'nieuwe' Hoogte hoger scoort dan de 'oude' Hoogte.

LITERATUUR

Bekenkamp, H., 75 Jaar Maatschappij tot verbetering van woningtoestanden, Maatschappij tot verbetering van woningtoestanden, Groningen, 1989

Hofman, B., De geschiedenis van de noordelijke stadswijken, Martini, Groningen, 1986

Kloppenburg, D., De waterstaatkundige ontwikkeling van de omgeving der stad Groningen, Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, 1950, blz. 4-19 + kaart

Kooij, P., Groningen 1870-1914; sociale verandering en economische ontwikkeling in een regionaal centrum, Van Gorcum, Assen/Maastricht, 1987

Vlierhuis, W., De Bedumerwegwijk; ontstaan en ontwikkeling van een Groninger arbeiderswijk, 1910-1940, Geschiedeniswinkel, Groningen, 1987